



Številka: 544-30/2023-2550-125

Datum: 25.7.2025

NAVODILA ZA UPRAVIČENCE: Utemeljevanje skladnosti z načelom »da se ne škoduje bistveno« za ukrepe spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev na specifičnem cilju RSO2.5

Načelo »da se ne škoduje bistveno« oz. DNSH je potrebno upoštevati že ob snovanju projekta. Upravičenci morajo ob oddaji vloge za neposredno potrditev operacije na posredniško telo Ministrstvo za naravne vire in prostor (PT MNVP) predložiti **Oceno skladnosti z načelom DNSH**.

Oceno lahko upravičenci pripravijo **s pomočjo prednastavljenega pripomočka PT MNVP v prilogi 1 teh navodil, ali izdelajo svojo**. Ocena naj bo smotrnega obsega (predvidoma do cca. 20 strani) in naj ne vključuje dodatnih vsebin (npr. povzemanje smernic, podrobno opisovanje investicije, ipd., kar je že obdelano v drugih dokumentih).

Oceno skladnosti projekta z načelom DNSH je potrebno izvesti skladno s Tehničnimi smernicami za uporabo načela DNSH¹ in Smernicami organa upravljanja za uporabo »načela, da se ne škoduje bistveno« pri izvajanju Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji, verzija 2.0, junij 2024 s spremembami (v nadaljevanju Smernice OU za DNSH).

Poleg dokumenta naj upravičenci predložijo tudi **dokazila, na katera se v dokumentu sklicujejo** (npr. mnenja mnenjedajalcev, gradbena dovoljenja, soglasja, dovoljenja, projektno dokumentacijo, elaborate, ipd.).

Ob snovanju ocene skladnosti z načelom DNSH naj se predvidi tudi **način spremljanja in dokazovanja skladnosti med izvajanjem, uporabo in ob zaključku projekta**. Lahko se oblikuje »Načrt za spremljanje DNSH«, v katerem se opredeli denimo spremljevalec posameznega ukrepa glede na tip vsebine, način spremljanja, časovni okvir, ipd., ki bo upravičencu omogočal monitoring DNSH vsebin.

1. Načelo DNSH

Spoštovanje načela DNSH je zagotovljeno, če investicija ne škoduje bistveno nobenemu od šestih okoljskih ciljev opredeljenih v 6. členu Uredbe o taksonomiji². Bistveno škodo šestim okoljskim ciljem opredeljuje 17. člen te uredbe³.

¹ Obvestilo Komisije Tehnične smernice za uporabo »načela, da se ne škoduje bistveno« v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01.

² Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb in spremembi Uredbe (EU) 2019/2088.

³ Za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje:

- blažitvi podnebnih sprememb, kadar privede do znatnih emisij toplogrednih plinov;
- prilagajanju podnebnim spremembam, kadar privede do povečanega škodljivega vpliva na sedanje podnebje in pričakovano prihodnje podnebje, na dejavnost samo ali na ljudi, naravo ali sredstva;
- trajnostni rabi in varstvu vodnih in morskih virov, kadar škoduje dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali dobremu okoljskemu stanju morskih voda;



Pri ocenjevanju gospodarske dejavnosti se upoštevata tako okoljski vpliv same dejavnosti kot okoljski vpliv proizvodov in storitev, ki jih ta dejavnost zagotavlja v njihovem celotnem življenjskem ciklu, pri čemer se zlasti upošteva proizvodnja, uporaba in konec življenjske dobe teh proizvodov in storitev.

2. Bistven prispevek ali nebstveno škodovanje

Namen ocene skladnosti projekta z načelom DNSH je v osnovi ugotoviti, ali projekt ne bo »bistveno škodoval«. Za utemeljevanje nebstvenega škodovanja se **lahko uporabi tehnična merila** iz Podnebne delegirane uredbe in Okoljske delegirane uredbe, ki so **povzeta v prilogi 2 teh navodil**, ali uporabi **drugo primerno argumentacijo**, kot jo določajo Smernice OU za DNSH.

Vendar pa nekateri projekti ne le, da ne škodujejo okolju, temveč celo **bistveno prispevajo** k posameznemu okoljskemu cilju. Za **utemeljevanje** bistvenega prispevka posameznemu okoljskemu cilju **je potrebno uporabiti tehnična merila** iz delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2139⁴ in njene spremembe - delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/2485⁵ (Podnebna delegirana uredba) ter delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/2486⁶ (Okoljska delegirana uredba). Bistven prispevek **za dva relevantana okoljska cilja (1. in 3. okoljski cilj) je povzet v prilogi 2 teh navodil**.

3. Krepitev podnebne odpornosti

Ker vaš projekt obravnava infrastrukturo z življenjsko dobo nad pet let, je potrebno predložiti tudi **oceno o Krepitvi podnebne odpornosti**, v kateri se obravnava blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje podnebnim spremembam, **kar se hkrati uporabi pri presoji prvih dveh ciljev DNSH**.

V programskem obdobju 2021–2027 je namreč potrebno za vse naložbe v infrastrukturo z življenjsko dobo nad pet let pripraviti oceno o Krepitvi podnebne odpornosti. Pri tem je potrebno upoštevati Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027⁷ in Smernice organa upravljanja za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027, verzija 1.0 s spremembami, september 2023.

- krožnemu gospodarstvu (vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem), kadar privede do znatne neučinkovitosti pri uporabi materialov ali neposredne ali posredne rabe naravnih virov ali do znatnega povečanja nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov ali kadar lahko dolgoročno odlaganje odpadkov bistveno in dolgoročno škoduje okolju;

-preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, kadar privede do znatnega povečanja emisij onesnaževal v zrak, vodo ali zemljo;

- varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, kadar je bistveno škodljiva za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali škodljiva za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije.

⁴ Delegirana uredba komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. junija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, ter za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev.

⁵ Delegirana uredba komisije (EU) 2023/2485 z dne 27. junija 2023 o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 z določitvijo dodatnih tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da določene gospodarske dejavnosti bistveno prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, in za ugotavljanje, ali te gospodarske dejavnosti ne škodujejo bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev.

⁶ Delegirana uredba komisije (EU) 2023/2486 z dne 27. junija 2023 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k trajnostni rabi ter varstvu vodnih in morskih virov, prehodu na krožno gospodarstvo, preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja ali varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev, ter o spremembi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti.

⁷ Obvestilo komisije, Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027, (2021/C 373/01).



Kot izhaja iz Preglednice 2 Tehničnih smernic za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021–2027 (2021/C 373/01) se za področje blaženja podnebnih sprememb pri kategoriji projektov »Omrežja za oskrbo s pitno vodo« **NE zahteva ocena ogljičnega odtisa**, kajti ne pričakuje se, da bi ukrep povzročil precejšnje emisije toplogrednih plinov.

Za prilagajanje podnebnim spremembam je **potrebno izvesti najmanj** analizo podnebne občutljivosti, izpostavljenosti in ranljivosti (faza 1), kot to določajo Smernice OU za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture. Ugotovitev srednje ali visoke stopnje ranljivosti zahteva nadaljnjo podrobno analizo (faza 2).

4. Omilitveni ukrepi in priporočila

Pri utemeljevanju skladnosti z DNSH pri posameznem okoljskem cilju se lahko smiselno upoštevajo (prilagojeno nivoju načrtovanja ukrepa) tudi Omilitveni ukrepi (OU) in priporočila (P) iz Priloge 2 Meril za izbor operacij v okviru Programa EKP 2021-2027 v Sloveniji (februar 2024) ali drugi omilitveni ukrepi, predvideni pri izvajanju projekta.

Potrebno je upoštevati zahteve obveznih strokovnih podlag oz. relevantne omilitvene ukrepe v morebitnih postopkih presoj vplivov na okolje (CPVO, PVO v skladu z ZVO-2, presoja sprejemljivosti v skladu z ZON) pri oblikovanju ukrepov projekta. Primer: v kolikor CPVO za konkretni OPN na lokaciji posega vključuje usmeritve za področje pitne vode, se takšne usmeritve lahko uporabijo kot argumentacija za dokazovanje skladnosti z DNSH.

5. Kontrolni seznam

Ocena skladnosti z DNSH se izvaja z uporabo kontrolnega seznama iz Smernic OU za DNSH v dveh delih:

- **1 del:** izbira ciljev, za katere zadostuje **poenostavljen pristop** (odgovor „Ne“) in za katere je potrebna **vsebinska ocena** (odgovor „Da“). Odgovor „Ne“ je potrebno (v desnem stolpcu) na kratko **utemeljiti**. Pri PEKP 2021-2027 se poenostavljena ocena lahko uporablja, če je izpolnjen vsaj eden od kriterijev iz Smernic OU za DNSH, stran 8.
- **2 del:** če je v 1. delu izbran odgovor „Da“ se izvede **vsebinska ocena skladnosti** z načelom DNSH za predhodno izbrane cilje. V desnem stolpcu 2. dela kontrolnega seznama se na podlagi vprašanj iz kontrolnega seznama navedeta **vsebinska razlaga in utemeljitev razlogov**. Pri vsebinski oceni skladnosti z načelom DNSH je potrebno upoštevati **neposredne in posredne vplive** skozi celoten življenjski cikel projekta. Obseg ocene bi moral zajemati faze proizvodnje/gradnje, uporabe in konca življenjske dobe, tj. kjer koli se pričakuje največja škoda. Smernice OU za DNSH v poglavju 5.2 gradnjo infrastrukture za oskrbo s pitno vodo uvrščajo med skupine ukrepov PEKP 2021-2027, za katere **bo verjetno potrebna vsebinska presoja skladnosti za vsaj nekatere okoljske cilje**.

Za vsak argument, ki ga navedete v kontrolnem seznamu, je potrebno predložiti dokazilo.

6. Povzetek pripomočka MNVP za oceno skladnosti z DNSH za ukrepe spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev v okviru specifičnega cilja RSO2.5 (priloga 1)

V prednastavljenem pripomočku PT MNVP (priloga 1) so v kontrolnem seznamu **obvezne vsebine** zapisane s **črno barvo** in veljajo za **vse** projekte, medtem ko so **rdeče** obarvane vsebine **izbirne** in jih



počrtnite ter dopolnite, v kolikor veljajo za vaš projekt (ali jih izbrišete). Lahko dodate tudi svoje relevantne vsebine.

V pripomočku PT MNVP je za projekte v okviru ukrepov spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev specifičnega cilja RSO2.5 **že predhodno predviden poenostavljen pristop za 1. in 3. okoljski cilj, vsebinski pristop za 4. in 5. okoljski cilj ter izbirno poenostavljen ali vsebinski pristop za 2. in 6. okoljski cilj:**

6.1 Blažitev podnebnih sprememb

Za **vse** projekte v okviru ukrepov spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev na specifičnem cilju RSO2.5 je mogoče utemeljiti »**bistven prispevek**«, saj so že z izpolnjevanjem pogojev v povabilu za pripravo dogovorov za razvoj regij izpolnjena tehnična merila Delegirane uredbe komisije (EU) 2021/2139. S tem se za ta okoljski cilj lahko uporabi **poenostavljen pristop** (odgovor „**Ne**“ v prvem delu kontrolnika).

6.2 Prilagajanje podnebnim spremembam

Če po izvedeni analizi podnebne občutljivosti, izpostavljenosti in ranljivosti (faza 1), kot to določajo Smernice OU za krepitev podnebne odpornosti, ni ugotovljenih pomembnih podnebnih tveganj, ki bi zahtevala nadaljnjo analizo (faza 2), se lahko v 1. delu kontrolnega seznama utemelji **poenostavljen pristop** (odgovor „**Ne**“ v prvem delu kontrolnika), **sicer se argumentira vsebinski pristop** (odgovor „**Da**“ v prvem delu kontrolnika).

6.3 Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

Za **vse** projekte v okviru ukrepov spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev na specifičnem cilju RSO2.5 se lahko utemelji **poenostavljen pristop** (odgovor „**Ne**“ v prvem delu kontrolnika), saj je mogoče temu okoljskemu cilju pripisati ukrepe projekta, ki 100 % podpira okoljski cilj v skladu s Prilogo I Uredbe (EU) 2021/1060 o skupnih določbah.

6.4 Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Ker **vsi** projekti v okviru ukrepov spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev na specifičnem cilju RSO2.5 vključujejo gradnjo infrastrukture za oskrbo s pitno vodo, pri kateri nastajajo gradbeni odpadki, se, kot izhaja tudi iz smernic OU za DNSH, **izvede vsebinsko oceno skladnosti in izbere odgovor** (odgovor „**Da**“ v prvem delu kontrolnika).

6.5 Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal

Ker **vsi** projekti v okviru ukrepov spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev na specifičnem cilju RSO2.5 vključujejo dejavnost gradnje, pri kateri lahko potencialno pride do onesnaževanja zraka, vode ali tal, se, kot izhaja tudi iz smernic OU za DNSH, **izvede vsebinsko oceno skladnosti** (odgovor „**Da**“ v prvem delu kontrolnika).

6.6 Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Če se projekt **ne bo izvajal na**: posebnih varstvenih območjih Natura 2000, zavarovanih območjih, na vplivnih območjih posebnih varstvenih območij Natura 2000, na območjih naravnih vrednot, se lahko v 1. delu kontrolnega seznama utemelji **poenostavljen pristop** (odgovor „**Ne**“ v prvem delu kontrolnika), **sicer se argumentira vsebinski pristop** (odgovor „**Da**“ v prvem delu kontrolnika).

Mojca Kavčič
Vodja posredniškega telesa MNVP



Prilogi:

1. **Pripomoček PT MNVP za izdelavo ocene skladnosti z načelom DNSH** za ukrepe spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev v okviru specifičnega cilja RSO2.5
2. **TEHNIČNA MERILA za pregled bistvenega prispevka oz. nebistvenega škodovanja** za ukrepe spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad 10.000 prebivalcev v okviru specifičnega cilja RSO2.5